

tsbl  
darkapi  
fanzin

Ekim 2024  
Sayı 29



*Hani dediğim bey erenler  
Dünya benim diyenler  
Ecel aldı, yer gizledi  
Fani dünya kime kaldı*

Oğul da neylesin babası ölüp malı kalmasa.  
Baba malından ne fayda başta devlet olmasa.

Eski pamuk bez olmaz,  
eski düşman dost olmaz.

Sağdan gideni sağ alır, soldan gideni sol alır.  
Haklıya hakkı değsin,  
haksıza yüzü karalığı değsin.

Onlar da bu dünyaya geldi geçti.  
Kervan gibi kondu göçtü.  
Onları da ecel aldı, yer gizledi.  
Fani dünya yine kaldı?

\*Dede Korkut Hikayelerinden yayın ekibi tarafından seçilmiş özlü sözlerdir.

# darkapı

TOKAT BİST SOSYAL  
BİLİMLER LİSESİ MÜDÜRLÜĞÜ  
ADINA İMTİYAZ SAHİBİ  
ÜLKÜ TAŞAR  
OKUL MÜDÜRÜ

GENEL YAYIN YÖNETMENİ  
MESUT DURMUŞ

YAYIN EKİBİ  
NEHİR ÇÖPDEMİR  
BERİL MELEK  
ORHAN SELİM DAĞLAR

GRAFİK TASARIM  
NEHİR ÇÖPDEMİR

KAPAK TASARIM  
NEHİR ÇÖPDEMİR  
OSMAN ELİBOL

BASKI TARİHİ  
EKİM 2024

İLETİŞİM

✉ tokatsbl.meb.k12.tr  
✉ darkapifanzin@gmail.com  
📷 tokatsbl  
📺 tokatsbl

# İÇİNDEKİLER

- 2 YAYIN EKİBİ  
SÖZE BAŞLARKEN
- 3 ÜLKÜ TAŞAR  
OKUL MÜDÜRÜMÜZÜN BİZLERE  
SESLENİŞİ
- 4 AŞUDE TÜRK  
HİKAYELER IŞIĞINDA DEDE  
KORKUT'UN KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ
- 6 SENEM BETÜL ÇİFTÇİER  
DEDE KORKUT HİKAYELERİNDE  
DÜRÜSTLÜK
- 8 HAYRÜNNİSA YILMAZ  
DEDE KORKUT HİKAYELERİNDE  
ADALET VE DEVLET YÖNETİMİ
- 10 EBRAR T. GEZER  
DUVAR
- 11 MEVA  
YENİLGİ
- 12 MELİS BERKİL  
RÜYALAR DENİZİNDE BATIK TEKNE
- 13 ALMİNA ÇOBAN  
ANKARA'DA
- 14 NEHİR ÇÖPDEMİR  
GÜNDÜZLER KARANLIK
- 15 HAYRÜNNİSA YILMAZ  
BELİRSİZLİKTİ VARLIĞIN
- 16 EBRAR T. GEZER  
UYKU
- 18 İLBAY AKDAĞLI  
CARL JUNG VE HAYATIN ANLAMINI  
BULMAK
- 19 OSMAN ELİBOL  
İNSAN NE İLE YAŞAR?
- 20 LEVENT SUZNAZ  
UYKUSUZ
- 21 MELİS BERKİL  
ISSIZ DURAK
- 22 YAKUP ÇETİN  
TAS KEBAB
- 23 ORHAN SELİM DAĞLAR  
AROUND THE WORLD IN 80 DAYS
- 24 YAYIN EKİBİ  
BUNLARI BİLİYOR MUYDUNUZ?
- 26 SELMA NUR KARAKOÇ  
TOPRAK ANA
- 27 NEHİR ÇÖPDEMİR  
ÇIKIŞ YOK!
- 28 BERİL MELEK  
BULMACA



# SÖZE BAŞLARKEN

Yayın Ekibi

**D**ar Kapı Fanzinin kıymetli okuyucuları, 29. sayımızla Ekim 2024'te huzurunuzdayız.

Yeni bir sayıda, yeni bir heyecanla karşınızdayız. 29. sayımızı hazırlarken bizleri hem teşvik eden hem de yazılarıyla destekleyen okul müdürümüze, öğretmenlerimize ve öğrenci arkadaşlarımıza teşekkür ediyoruz.

Kapak konusu olarak Türk edebiyatının destandan halk hikayesine geçişte en önemli eserlerinden biri olan Dede Korkut'u seçtik.

"Neden Dede Korkut?" sorusunu duyar gibiyiz. Çünkü Dede Korkut hem edebi açıdan hem de kültürel açıdan en önemli eserlerimizdendir.

Türk Edebiyatı tarihçiliğinin en önemli isimlerinden biri olan Ord. Prof. Fuat Köprülü "Türk edebiyatını terazinin bir kefesine koysanız diğer kefeye de Dede Korkut'u koysanız, Dede Korkut ağır basar." sözüyle eserin büyüklüğünü vurgulamıştır. Muharrem Ergin Dede Korkut Kitabı'nın ön sözünde "Türk dilinin en güzel eserlerinden biri belki de birincisi, Türk kültürünün temel eserlerinden biri belki de birincisi" demiştir.

Anadolu Mektebi Dede Korkut'un İzinde okuma faaliyeti kapsamında okunan Dede Korkut Hikayeleri üzerine yazılan panel metinlerini sizler için düzenleyerek beğeninize sunduk. Anadolu Mektebindeki arkadaşlarımızdan Asude Türk "Hikayelerin Işığında Dede Korkut'un Kişilik Özelliklerine Bakış" başlıklı panel metnini sunmak için 5-9 Kasım tarihleri arasında Kazakistan'da

düzenlenecek olan "Anadolu Mektebi Dede Korkut'un İzinde" Türkistan Panel Programına katılım sağlayacaktır. Ayrıca Dede Korkut'la ilgili diğer iki metnin yazarları Hayrunnisa Yılmaz ve Senem Çiftcier arkadaşlarımız da metinlerini sunmak için 2024 Kasım-Aralık aylarında Türkiye'nin farklı illerinde düzenlenecek olan bölge panellerine katılım sağlayacaklardır. Arkadaşlarımız hem okulumuzu hem ilimizi hem de ülkemizi başarıyla temsil edip geleceklerdir. Emeği geçen herkese teşekkürü bir borç biliyoruz.

Bu sayımızda sizden gelen istekleri de dikkate alarak İngilizce hazırlanmış bir kitap eleştirisi ve instagramda chefogretmen diye takip ettiğimiz okulumuz öğretmenlerinden İngilizce Öğretmenimiz Yakup Çetin'den Tas Kebabı tarifi aldık. Tarifi örnek olarak tas kebabını yapmanızı tavsiye ediyoruz.

Sevgili okurlarımız, Dar Kapı Fanzini siz değerli okurlarımızla birlikte olmanın, kültürümüzü paylaşmanın ve birbirimize daha yakın olmanın bir yolu olarak görülmelidir. Umarız bu sayı, sizlere Dede Korkut Hikayelerinin eşsiz dünyasını keşfetme fırsatı sunar. Bu sayıda yer alan panel yazıları, şiirler, denemeler, kitap önerileri, film ve kitap eleştirisi, bulmaca ayrıca İngilizce hazırlanmış yemek tarifi ve kitap eleştirisi sayfalarıyla hem öğreneceğiz hem de eğleneceğiz.

Keyifli okumalar dileriz. Saygılarımızla.

Dar Kapı Yayın Ekibi

# OKUL MÜDÜRÜMÜZÜN BİZLERE SESLENİŞİ

Ülkü TAŞAR  
Okul Müdürü

**D**eğerli Mesai Arkadaşlarım, Kıymetli Veliler, Sevgili Öğrencilerim,

Okul müdürü olarak atandığım Tokat Borsa İstanbul Sosyal Bilimler Lisesinde 12/07/2024 tarihi itibarıyla göreve başlamış bulunmaktayım. İlimizin en değerli ve köklü eğitim kurumlarından biri olan okulumuzun eğitimi adına bu sorumluluğu üstlenmenin heyecanı, onuru ve gururunu yaşıyorum.

**Değerli idareci ve öğretmen arkadaşlarım,**

Yeni görev, yeni heyecan ve yeni hizmet demektir. Zor ve bir o kadar onurlu görevi yaparken en büyük güvencem sizlerin manevi desteği olacaktır. Karşılıklı dayanışma, işbirliği ve özverili öğrencilerimiz için güzel şeyler ortaya koyacağımıza, yoğun bir emekle ve ekip ruhu içerisinde hizmet edeceğimize inanıyorum.

**Sevgili öğrencilerim,**

Sizleri erdemli, ahlaklı, kendini tanıyan, kendini ifade edebilen, geçmişine

ve geleceğine sahip çıkan, vatanını milletini seven bireyler olarak yetiştirmek, bir üst öğretim kademesine hazırlamak bizim görevimizdir. İnanmak başarmanın yarısıdır ancak başarı da kazanmanın kendisidir. Unutmayınız ki çalıştıktan sonra başarılmayacak hiçbir şey yoktur.

**Saygıdeğer Velilerimiz,**

Bizlere emanet ettiğiniz yavrularınızı en iyi şekilde yetiştirmenin gayreti içerisinde olacağız. Bu yolda bizlere destek olmanız gücümüzü artıracak ve başarıya ulaşmamızı kolaylaştıracaktır.

Bu duygu ve düşüncelerle benden önce okulumuzda görev yapmış değerli meslektaşlarıma, halen üstün hizmet anlayışı içerisinde görevlerinin başında bulunan yönetici ve öğretmenlerimize, velilerimize, okul çalışanlarımıza ve öğrencilerimize en içten saygılarımı ve sevgilerimi sunuyorum. 2024-2025 eğitim öğretim yılının sağlıklı, heyecanlı, başarılı geçmesini şimdiden diler, hepimize sevgi ve saygılarımı sunarım.

# HİKAYELERİN IŞIĞINDA DEDE KORKUT'UN KİŞİLİK ÖZELLİKLERİNE BAKIŞ

Asude TÜRK\*

**D**eğerli Dar Kapı okurları, kıymetli öğretmenlerim, sevgili arkadaşlar hepinizi hürmet ve muhabbetle selamliyorum. Sizlere Dede Korkut Hikâyeleri'nin ışığında Dede Korkut'un özellikleri hakkında hazırladığım çalışmayı sunacağım.

Türklerin Korkut Ata'sı, Dede Korkut'un bazı kişilik özellikleri hakkında hikâyelerden ve çeşitli kaynaklardan yaptığım araştırmalar, okuduğum makaleler ışığında tespit ettiğim kişilik özelliklerini şu şekilde sıralayabilirim:

**\*Dede Korkut, toplumun önderidir. Topluma yön verir. Saygın bir kişidir. Akıllı ve bilge bir kişiliğe sahiptir. Dede Korkut'un bilge kişiliğine itibar eden devlet adamlarından, beylere, çobanlara, kadar herkes onun sözüne güvenir ve sözünü yerine getirir.**

Dede Korkut'un soyu hakkında mukaddimede Bayat Boyu'ndan, Kara Hoca'nın oğlu olduğu söylenmektedir. Reşidüddin'in Câmî-u't-tevârî'-inde de Oğuzların Bayat Boyu'ndan, Ebulgazi Bahadır Han'ın Şecere-i Terakime'sinde ise Kayı Boyu'ndan olduğu belirtilmektedir. Dede Korkut Hikâyeleri'ni okumaya başladığımız anda kendimizi Türk toplumunun göçebe hayatı içinde buluruz. Bu yaşamın anahtarı aksakallı vafına sahip olan Dede Korkut'un elindedir. Her kapı ona açılır, hanlarla sohbet ederken görülür. Giriş kısmında Dede Korkut'tan bahsedilirken Oğuz'un her müşkilini halleden kişi olduğu, Hz. Muhammed zamanına yakın bir dönemde yaşadığı anlatılır. "Korkut Ata Kavminin müşgülünü hallederdi. Her ne iş olsa Korkut Ata'ya danışmadan yapmazlardı. Her ne ki buyursa kabul ederlerdi."

Oğuz halkının her sıkıntısını olağanüstü güçleriyle halleder, kerametler gösterir. Kutsal ve bilge kişiliğe sahiptir. Gelecekte haber verir ve efsanevî bir kişilik gösterir:

"Hazreti Resul aleyhisselam zamanına yakın Bayat boyundan Korkut Ata derler bir er kopdu, Oğuzun ol kişi tamam bilicisiydi, Oğuzun içinde tamam velayeti zahir olmuştu, ne derse olurdu. Gayipden dürlü haber söylerdi. Hak Teâlâ anın gönlüne ilham ederdi."

**\*Dede Korkut, ad koyucudur. Kahramanlık gösterenlere ad verir.**

Dirse Han Oğlu Boğaç Han hikâyesinde Dirse Han'ın oğlu meydanda azgın bir boğayı yumrukları ile durdurup onu alt ettikten sonra Oğuz Beyleri etrafında toplanıp onu tebrik ettiler: "Dedem Korkut gelsin, bu oğlana ad versin, yanma alıp babasına gitsin, babasından oğlana beylik istesin, taht alıversin, dediler. Çağırdılar, Dedem Korkut geldi, oğlanı alıp babasına gitti. Dede Korkut oğlanın babasına söylemiş,

Hey Dirse Han! (...)

Senin oğlunun adı Boğaç olsun.

Adını ben verdim, yaşını Allah versin, dedi."

**\*Dede Korkut, Geçmişini bilen, geleceği öngören bir kişidir. Hikâyelerde Dede Korkut keramet sahibidir. Doğaüstü güce sahiptir.**

Mânevi bir gücü vardır. Veli insanlarda bulunan bazı kerametler hikâyelerde de yer almaktadır. Dede Korkut'un doğaüstü özelliklerinin iki kaynaktan geldiğini söylemek mümkündür. Oluşum ve yazıya geçirilme. Oluşum aşamasında hem Şamanist hem de İslam inancı ve tasavvuf hikâyeleri etkilemiştir. Yazıya geçirildiği 15-16. yy.'larda İslamiyet'in yoğun etkisi görülmektedir. Dede Korkut geçmiş tecrübeleri ve kendisine bahşedildiğine inanılan özelliklerle bazı haberleri verirdi.

"Korkut Ata söyledi: Ahir zamanda hanlık tekrar Kayı'ya geçecek. Kimse ellerinden alamayacak, ahir zaman olup kıyamet kopuncaya kadar."

Dede Korkut'un ölümü ile ilgili çeşitli rivayetler bulunmaktadır. Halk rivayetlerine göre Dede Korkut yirmi yaşına geldiğinde bir düş görmüş, düşünde ona kırk yıl yaşayacağı haber verilmiştir. Bu nedenle Dede Korkut ölümsüzlük arayışına girişmiş ölümün kendisini yakaladığı yere kadar Tanrı'dan kaçmıştır. Bir diğer ifadeye göre de Dede Korkut'un karşılık beklemeden yaptığı iyilikler Tanrı'nın katında hoş karşılanmış, Tanrı ona "Sen ölümü kendin arzu etmedikçe ölmeyeceksin." demiştir.

**\*Dede Korkut, Türk dünyasına ışık saçan bir güneştir.**

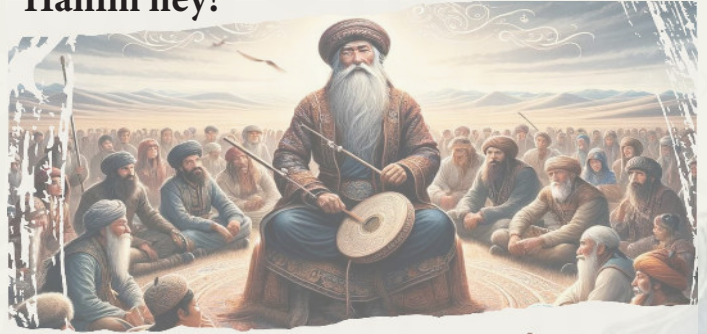
Dede Korkut, Müslüman Türklerin manevi atası ve öncüsüdür. Kopuzuyla elinde diyar diyar dolayan Dede Korkut, Oğuz'un millî manevi değerlerine sahip çıkarak, onların güçlü bir topluluk hâlinde nesillerini devam ettirmeleri için çabalayarak çeşitli yerlerde dolaşmış, dolaştığı yerlerde kendi izini bırakmıştır. Azerbaycan'ın tanınmış yazarı Anar'a göre yılları, asırları asıp günümüze kadar gelen, gelecek nesillere armağan olarak ulasan Dede Korkut sözüne, Dede Korkut tesellisine, Dede Korkut duasına bugün her zamankinden daha da çok ihtiyacımız vardır.

**\*Dede Korkut tüm Türk devletleri tarafından sahip çıkılan kendisine türbe ve anıt mezarlar yapılan destansı bir kişiliktir. Onu duyulan sevgiyle onun adına birçok yerde türbe ve anıt mezar inşa edilmiştir.**

Dede Korkut'un Kabri Bayburt'un Masat köyünde Dede Korkut Türbesi, Bitlis'in Ahlat ilçesinde Korkud Han Kabri, İdil-Ural Bölgesi'nde İdil ırmağının sahilinde Saray civarında Korkut Asitanesi, Azerbaycan'da Şirvan'da Kırklar makamında Ziyaretgâh-ı Horhut, Sırderya (Seyhun) ırmağının Aral'a kavuştuğu yere yakın Kazalı'dan 25-30 km. aşağı kısımda nehrin sol yanında yer alan "Korkut kabri" yaygın olarak bilinen başlıca makamlardır. Ayrıca, Kazak hükümeti Kızılorda vilâyetinin Karmakşı ilçesi yakınında Korkut Ata'ya bir anıt mezar yaptırmıştır. 12-13 Kasım 1997 tarihinde söz konusu anıt mezarın açılışı yapılmış ve bazı etkinliklerin yanı sıra burada bir de "Korkut ve Türk Âlemi Uluslararası Teorik ve İlmî Sempozyumu" düzenlenmiştir.

Sözlerime Dedem Korkut'un bazı hikâyelerin sonunda yer alan kopuz çalıp, boy boylayıp, soy soylayarak dillendirdiği bir dua ile son vermek istiyorum:

**Hani dediğim seçkin erenler,  
Dünya benim diyenler?  
Onlar dahi bu dünyaya geldi geçti,  
Kervan gibi kondu göçtü.  
Onları da ecel aldı, yer gizledi.  
Fani dünya kime kaldı?  
Gelimli gidimli dünya,  
Önü sonu ölümlü dünya!  
Ecel geldiğinde arı imandan ayırmasın!  
Kadir seni namerde muhtaç etmesin!  
Allah'ın verdiği ümidin kesilmesin!  
Ak alnında beş kelime dua ettik, kabul olsun!  
Amin diyenler Allah'ın cemalini görsün!  
Derlesin, toparlasın!  
Günahınızı adı güzel Muhammed Mustafa'ya bağışlasın!  
Hanım hey!**



## ANADOLU MEKTEBİ DEDE KORKUT'UN İZİNDE TÜRKİSTAN PANEL PROGRAMI

**5-9 Kasım 2024**

**Panel Başkanı**

Yulduz Khudaybergenova

**Panelistler**

M.Yasir Adigüzelli Merve Keskin

Elvan Kavlak Asude Türk

**Değerlendirme Konuşması**

Prof. Dr. Salahaddin Bekki

**7 Kasım 2024 / 10.00**

**Hoca Ahmet Yesevi Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesi  
Kütüphane 1. Kat Konferans Salonu**



\*Asude Türk arkadaşımız, Anadolu Mektebi "Dede Korkut'un İzinde" okuma faaliyeti kapsamında yazdığı bu bildiri ile Kazakistan'da 5-9 Kasım 2024 tarihleri arasında düzenlenecek panel ve programlarda okulumuzu, ilimizi ve ülkemizi temsil edecektir. Emegi geçen öğretmen ve öğrencilerimize teşekkür ederiz.

# DEDE KORKUT HİKAYELERİNDE DÜRÜSTLÜK

Sanem Betül ÇİFTÇİER\*

**D**eğerli okurlarımız sözlerime başlamadan önce sizleri saygıyla selamlıyorum.

Sizlere Dede Korkut Hikayelerindeki dürüstlük değeri üzerine tespitlerimi ve değerlendirmelerimi paylaşacağım.

Dürüstlük, insan oluşun en temiz ve katıksız hâlidir. Su katılmamış doğruluktur. Doğruluk bir tutum ve davranış, dürüstlük ise bir seçimdir. Bana göre ise dürüstlük, sadece sözde veya bir olayı anlatış şeklimizde değil kalben veyahut fikren vicdanın rahat olması, insanın kendi kendini kandırmaması, hayal dünyasına kapılmayıp gözlerini açmasıdır. İnsan önce kendine dürüst olmalıdır, insanın kendine dürüst olması apaçık bir özdenetimdir. Dürüstlük ayrıca bir insanın ne kadar zor durumda olursa olsun bu olayı kendi lehine çevirmeyip doğruları söylemesidir.

Dede Korkut Hikâyelerinde kahramanlarımızın hem kendine hem de çevresindekilere karşı dürüst olduklarını görebiliyoruz. Hikâyelerde dürüstlük değerini:

- Hataları kabul etmek ve açıkça belirtebilmek,
- Doğru olandan ayrılmamak ve yalan söylememek şeklinde sınıflandırmak mümkündür.

Kitapta yer alan “Bay Büre Oğlu Bamsı Beyrek Boyu”, “Salur Kazan Oğlu Uruz Boyu”, “Kazılık Koca Oğlu Yegenek Boyu” ve “Salur Kazan’ın Esir Düştüğü Boy”

hikâyelerinde olmak üzere toplam dört farklı hikâyede birçok yerde dürüstlük değerini görebilmekteyiz.

“**Salur Kazan’ın Tutsak Olması, Oğlu Oruz’un Kurtarması**” adlı hikâyede Salur Kazan esir düştüğünde “Bizi öv kendi Oğuzlarını aşağıla ki kurtulasın” diyen kafirlere şöyle cevap vermiştir:

Ak akçe getirdiler “Puldur” dedim.

Kızıl altın getirdiler “Bakırdır” dedim.

Ela gözlü kızını gelinini getirdiler, aldanmadım. Kilisesini yıktım, mescit yaptım;

Altını (5) gümüşü yağmalattım.

O zaman da “Erim, beyim!” diye övünmedim.

Övünen beyleri hoş görmedim.

Eline girmişken bre kâfir, öldür beni, yitir beni!

Kara kılıcını sal boynuma, kes başımı; kılıcından saparım yok. Kendi aslım kendi köküm aşağılamam yok.

Oğuz beyleri dururken seni övmem yok!

Salur kazanın bu söyledikleri apaçık tarafını belli edip hayatına dahi son verecek ölçüde olsa da dürüstlükten ve doğruluktan vazgeçmemiştir.

Toplumun ayakta durmasını sağlayan, birlik ve beraberliğin oluşmasını sağlayan en önemli unsur insanlarda oluşacak olan güven duygusudur. İnsanların birbirine güven duygusunun pekişmesi için dürüst olmaları gerekmektedir.



Toplumda dürüstlük yoksa güven olmaz, güven yoksa huzursuzluk olur, rahatlık, düzen bozulur. Bunlar olursa da toplum olmaz, dağılır.

Dede Korkut doğru sözlüdür. Çünkü özü sağlamdır. Dede Korkut'un mayaladığı gönüllerde de yalana yer yoktur. Hikayelerin ön sözünde kısa ve öz biçimde açıklamaktadır:

**“Yalan söz bu dünyada olmaktansa olmasa iyi.**

**Doğru sözlerin, yüz yaşını doldursa iyi.”**

Hikayelerde yiğitlik öne çıkar. Yiğit, sözüne güvenilen dürüst insandır. Elbette bazı hikâyelerde yalan söyleyen insanlara da rastlamaktayız. Bir toplulukta mertler de vardır namertler de. Namertler, dürüst olmadıklarından sıkça yalana başvurup dedikodu ederler. Kalleşlik yaparlar. Dirse Han Oğlu Boğaç Han hikayesinde Dede Korkut'un gelip Boğaç ismini vermesinden sonra yaşananlar gibi,

**“Dirse Han oğlana beylik verdi, taht verdi. Oğlan tahta çıkınca babası, kırk yiğidini anmaz oldu. O kırk yiğit kıskanıp birbirlerine dediler:**

**- Gelin oğlanı babasına kötüleyelim, belki öldürür; bizim değerimiz, hürmetimiz onun babasının yanında yine yükselir.”**

Bey ile oğlun arasını açıp babaya oğlunu öldürtmeye kalkacak kadar yalan deryasında yüzen menfaat düşkünü insanları görmekteyiz. Bu yalancılar bey ile beyin, karı ile kocanın, devlet ile halkın arasını açmak isterler. Bu tür toplumu bölmek isteyen olaylara ve sonuçlarına Dede Korkut Kitabı'nda yer alan neredeyse her hikâyecikte yer verilir. Her daim kazananlar yalanlarla düzen bozanlar

değil, dürüst ve doğru olup sözünün eri olanlardır. Yaşamın huzur ve barış içinde devam edebilmesi için üç günlük ölümlü dünyada bozulmaların erdemlere galip gelmemesi lazım.

Yine biz son sözü Dedem Korkut'un duasından kısacık bir bölüm ile bitirerek değerini ortaya koyalım.

**“Yerli kara dağın yıkılmasın.**

**Gölgeli kaba ağacın kesilmesin.**

**Taşkın akan güzel suyun kurumamasın.**

**Kanatlarının ucu kırılmasın.**

**Kadir, seni namerde muhtaç etmesin.**

**Koşarken ak boz atın sendelemesin.**

**Vuruşunca kara öz çelik kılıcın çentilmesin.**

**Allah'ın verdiği ümidin kesilmesin.**

**Ahir sonu, arı imandan ayırmasın.**

**Ak alnında beş kelime dua kıldık.**

**Kabul olsun.**

**Derlesin, toplansın günahınızı adı güzel Muhammed'e bağışlasın.**

**Hanım hey!”**

\*Senem Betül Çiftcier arkadaşımız, Anadolu Mektebi Yazar Okumaları "Dede Korkut'un İzinde" okuma faaliyeti kapsamında yazdığı bu bildiri ile kasım ve aralık aylarında planlanan bölge panellerinde okulumuza ve ilimizi temsil edecektir. Emeği geçen öğretmen ve öğrencilerimize teşekkür ederiz.

# DEDE KORKUT HİKAYELERİNDE ADALET VE DEVLET

Hayrunnisa YILMAZ\*

Değerli okurlarımız, sözlerime başlamadan önce hepinizi sevgi ve muhabbetle selamlıyorum. Sizlere bu yazımda Dede Korkut Hikâyeleri'ndeki adalet kavramı ve devlet düzeninden bahsedeceğim.

Dede Korkut Hikâyelerinde devlet kavramı genellikle sosyal düzenin ve adaletin sağlanmasıyla ilişkilidir. Bu hikâyelerde devlet, aşiretler arası ilişkilerde düzeni ve güvenliği koruyan bir otorite olarak temsil edilir. “İki Yahudi bir araya gelse şirket, iki Türk bir araya gelse devlet kurar.” der bir Çin atasözünde. Bu da demek oluyor ki Türk toplumu hangi dönemde olursa olsun hiçbir zaman devletsiz kalmamıştır.

Dede Korkut Hikâyeleri, merhum Mehmet Fuat Köprülü'nün ifade ettiği gibi, “Bütün Türk edebiyatını terazinin bir gözüne, Dede Korkut'u öbür gözüne koysanız, yine Dede Korkut ağır basar.” Gerçekten de Dede Korkut Türk dili, kültürü ve medeniyetine ışık tutan en eski ve en önemli kaynaklardan biridir.

Dede Korkut Hikâyeleri'nde adalet ve düzen, toplumun huzuru için kritik öneme sahiptir. Adalet, genellikle erdemli ve cesur kahramanlar tarafından sağlanırken, düzen ise aşiretler arasındaki ilişkileri ve anlaşmazlıkları çözme amacı taşır. Dede Korkut Hikâyeleri'nde adalet ve düzen, toplumsal hayatın temel taşları olarak büyük önem taşır.

Hikâyelerde adalet, genellikle beyliğin veya topluluğun liderleri tarafından sağlanır. Bu hikâyelerde adalet anlayışı, suç ve ceza, hak ve sorumluluklar arasında denge kurma üzerine odaklanır. Dede Korkut'un halkı arasında adaleti temsil eden bir bilge olarak görüldüğü durumlar vardır. Ayrıca, adaletin sağlanmasında genellikle gelenekler ve görenekler yani töre önemli bir rol oynar.

Adaletli olma Dede Korkut Hikâyelerinden Dirse Han Oğlu Boğaç Han hikâyesinde, Dirse Han'ın haksızlık yapanın oğlu bile olsa cezalandırılması gerektiğini söylemesi biçiminde kendini göstermektedir.

Dirse Han'a söylenen yalan sözler şöyledir:

“Dirse Han, senin oğlun nankör çıktı,

uğursuz çıktı. Kırk yiğidini alıp kalabalık Oğuz'un üstüne yürüdü. Nerede güzel varsa çekip aldı, aksakallı ihtiyarların ağzına sövdü, ak saçlı kadınların sütünü kaçırdı. Böyle oğul senin nene gerek? Öldürsene. Dirse Han söyledi: Gidip getirin öldüreyim, böyle oğul bana gerekmez.”

Buradan söylenen sözlerin yalan olduğunu bilmeden adaleti sağlamak adına oğlu dahi olsa gözünü kırpmadan karar veren bir Han'ı görmekteyiz.

Adalet değerine ait Dede Korkut Hikâyelerinden biri olan Begil Oğlu Emren hikâyesinde Bayındır Han'ın ganimetleri kendine düşen hakkını aldıktan sonra kalanını diğerleri arasında eşit bir şekilde dağıttığı ortaya konulmaktadır:

“... Bayındır Han'ın payını aldıktan sonra kalan ganimeti yiğitlere dağıtmış.”

Bay Büre Oğlu Bamsı Beyrek hikâyesinde, Bamsı Beyrek'in düşmanı bile olsa kendisinden af dileyen birine adaletle yaklaştığı ortaya konulmaktadır.

“...kendisinden medet dileyene medet eylemiş.”

Dede Korkut Hikâyelerinde Türklerin genel töresi olan aman dileyen düşman dahi olsa ona dokunulmaz.

Dede Korkut Hikâyelerinde toplumsal düzen kuralları, genellikle ahlaki değerler ve gelenekler aracılığıyla medeniyeti inşa eder. Türk halk edebiyatının önemli bir parçası olarak, adaletin ve toplumsal düzenin nasıl sağlanması gerektiğine dair önemli dersler sunar. Bu hikâyelerde adalet ve toplumsal düzen hem bireyler arasındaki ilişkilerde hem de toplumun genel yapısında temel bir rol oynar. Dede Korkut Hikâyelerinde adalet genellikle ahlaki değerlere dayandırılır. Hikâyelerde adil davranışlar ve iyi niyetli eylemler, kahramanların toplum içindeki yerini sağlamlaştırır. Adalet bireylerin ve toplumun güvenini kazanmanın temel yoludur.

Adil bir yönetici ya da liderin toplumun tüm bireyleri arasında eşit ve adil davranması beklenir. Düzen ve birlik bu şekilde sağlanır.

Toplumsal düzen, Dede Korkut Hikâyelerinde beyliklerin ve toplulukların arasındaki ilişkilerdeki uyumu ifade eder. Toplumun düzenini korumak için liderlerin ve savaşçıların rolü büyüktür. Hikayelerde, toplumsal düzenin bozulması genellikle çatışmalara, anlaşmazlıklara ve kaosa yol açar. Bu nedenle, düzenin sağlanması, genellikle savaşlar, kahramanlık öyküleri ve diplomatik çözüm arayışları ile ele alınır. Adalet ve düzen, Dede Korkut'un anlatı dünyasında hem bireysel karakterlerin hem de toplumsal yapıların nasıl işlediğine dair derinlemesine bir anlayış sunar. Bu unsurlar, hem bireylerin hem de toplumun huzur ve refahını sağlamak için nasıl işlediğine dair önemli ipuçları verir.

Dirse Han Oğlu Boğaç Han hikayesinde Boğaç Han, cesur ve adil bir lider olarak tanımlanır. Genç yaşta savaşçı olarak yetişmiş, cesaretini ve yeteneklerini birçok tehlikede kanıtlamıştır. Örnek olarak Dirse Han Oğlu Boğaç Han adlı hikayeden şu kesiti sunabilirim:

“Çağırdılar, Dedem Korkut geldi, oğlanı alıp babasına gitti. Dede Korkut oğlanın babasına söylemiş, görelim hanım ne söylemiş:

**Hey Dirse Han!**

**Beylik ver, taht ver bu oğlana erdemlidir.**

**Ağıllardan boynu uzun yürük at ver,**

**Bu oğlana binit olsun, hünerlidir.**

**Ağıllardan tüylü koyun ver,**

**Bu oğlana şişlik olsun, erdemlidir.**

**Ağıllardan kızıl deve ver.**

**Bu oğlana yüklet olsun, hünerlidir.**

**Altın başlı beylik çadırı ver,**

**Bu oğlana gölge olsun, erdemlidir.”**

Hikayede, Boğaç Han'ın savaş meydanındaki başarıları ve düşmanlarıyla mücadelesi öne çıkar. Bu, onun adil bir lider olduğunu ve devletin düzenini korumak için savaşmak zorunda kaldığını gösterir. Boğaç Han'ın adaleti sağlama çabaları, onun karakterinin merkezindedir. Hikâye, Boğaç Han'ın adaleti ve devlet düzenini koruma konusundaki kararlılığını vurgular.

Örneğin, bir düşmanı ya da haksızlık yapan birini cezalandırma durumlarında Boğaç Han, adil ve dengeli bir yaklaşım sergiler.

Toplumun değerlerine ve geleneklerine olan bağlılık, Boğaç Han'ın liderlik anlayışında önemli bir yer tutar. Bu hikaye, Dede Korkut'un

toplumun moral ve etik değerlerine verdiği önemi de yansıtır.

Bamsı Beyrek hikayesinde ise adalet ve karar verme konusunda Bamsı Beyrek, adil bir lider olarak öne çıkar. Kendisinin ve halkının güvenliğini ve refahını sağlama amacı güder. Hikaye, onun düşmanlarıyla mücadelesi ve kişisel fedakarlıkları yoluyla adaletin sağlanmasına katkıda bulunur. Bu, devletin işleyişinde adaletin ne kadar önemli olduğunu gösterir. Beyrek'in cesur ve kahraman özellikleri, toplumsal düzeni korumak ve düşmanlarla başa çıkmak için gereken liderlik niteliklerini vurgular. Kahramanlık, sadece savaşta değil, aynı zamanda adaletin sağlanmasında da önemli bir rol oynar. Beyrek, halkının güvenliğini ve refahını sağlamak için savaşır.

Salur Kazan'ın Evinin Yağmalanması hikayesinde de Salur Kazan yurduna döndüğünde her yerin talan edildiğini, eşinin ve oğlunun da esir olduğunu anlayınca:

“Kavim kabile benim terk edilmiş yurdum.

Yaban eşiği, sığın geyiğe komşu yurdum.

Seni düşman nereden dağıtmış, güzel yurdum?” diyerek planlar yapmış, halkın bağımsızlığını ve devletin kurulmasını sağlamak için düşmanla yeniden savaşmış ve galip gelmiştir.

Dede Korkut bir vatansever olarak milletin güçlü ve mutlu yaşam gerçekleştirme çabası göstermektedir. Hikâyelerde yer alan Bayındır Han, Kazan Han, Bamsı Beyrek, Boğaç

Han gibi kahramanlar da vatanlarını korumak için her şeyi göze almakta, toplumun huzuru için çalışmaktadır. Toplumun düzenini sağlayan da aslında Dede Korkut'tur.

Sözlerimi Dedem Korkut'un şu öğütleriyle sonlandırmak istiyorum.

**“Oğul atanun yetürüdür, iki gözünün biridir.**

**Devletlü oğul kopsa ocağının közidir.**

**Oğul dahi neylesün baba ölüp mal kalmasa.**

**Baba malından ne fayda başta devlet olmasa.”**

\*Hayrunnisa Yılmaz arkadaşımız, Anadolu Mektebi Yazar Okumaları "Dede Korkut'un İzinde" okuma faaliyeti kapsamında yazdığı bu bildiri ile kasım ve aralık aylarında planlanan bölge panellerinde okulumuzu ve ilimizi temsil edecektir. Emeği geçen öğretmen ve öğrencilerimize teşekkür ederiz.

# DUVAR

Ebrar Türkan GEZER

**B**oş bir duvara bakmak bize ne katabilir? Hiç bir şey yapmadan sadece duvara bakmaktan bahsediyorum. Eylem yok, düşünce yok, en önemlisi ilginizi çeken bir şey yok. Peki bu doğru mu? Eylem, düşünce ve ilginizi çeken bir şey yok mu, yoksa siz mi olmamasını istiyorsunuz? Düşünmekle başlayın. O duvara bakın ve düşünün: Şu renge mi boyasam? Şöyle tablolar mı assam? Raf mı taktırsam? Böyle düşünmeye başladığınız zaman sadece düşünmeye değil istemeye de başlıyorsunuz. Bu düşünce sizin ilginizi çekiyor. Bir kağıt kalem alıyorsunuz ve çizmeye başlıyorsunuz. Başta bir düşünceden ibaretken şimdi gerçekleşmek üzere olan bir plan halini alıyor. Geriye son bir adım kaldı. Eyleme geçmelisiniz. Oturduğunuz koltuktan kalkmalı, gerekli malzemeleri almalı ve duvarınızı değiştirmelisiniz. Veya o koltukta oturmaya devam edebilir, daha güzelini sonra yaparım bahanelerinin arkasına saklanabilirsiniz. Hayat da böyle. Boş bir duvar. İlk önce düşünüyorsunuz. Hangi mesleği yapmalıyım? Büyük şehre mi gitmeliyim, ailemle mi kalmalıyım? Yurt dışında mı düzenimi kurmalıyım? Sonra şunu şöyle, bunu böyle yapayım diyorsunuz. Planınızı yapıyorsunuz ve şimdi tek gereken

eyleme geçmek ama bunu yapamıyorsunuz. Çünkü hedefe giden bu yolda dikkatinizi dağıtan bir sürü etken var. Örneğin çoğu insan için sosyal medyada gezinmek, sosyal yaşamın bir parçası olmaktan daha kolay. Bu gibi etkenler bizi hedefimizden uzaklaştırıyor ve çeşitli bahanelere sürüklüyor. Kim gidecekte tüm o sınavları geçecek, kendini geliştirecek, yabancı dil öğrenecek, gibi gibi. Bunlar çok zor, bunlar güç gerektiriyor, sabır gerektiriyor, irade gerektiriyor. Sizden tüm bunları bir araya getirip savaşmanızı istiyor. Sonuç olarak o duvar ya evin en gözde duvarı oluyor ya da sıradan bir duvar olarak kalıyor.



# YENİLGİ



Meva

Gözlerindi günümü amansız bir hikayeye sürükleyen  
Sözlerindi kalbimi yeni doğan bir çocuk misali saflaştıran  
Sesindi yıllarca beynimde kazılı kalacak olan  
Ama en önemlisi;  
Nefesindi uğruna saatlerce şiirler yazdığım,  
Yazıp yazıp attığım,  
Dün Sincan'da seni aradım,  
Onlarca insan, amansız bir kalabalığa karıştım,  
Seni sordum yoldakilere,  
Yalnızlara, sessizlere  
Kimse bilemedi, nereye saklandı hayaletin?  
Hayaletin miydi içimi ürperten, belki hayalin  
Zarflardan kazınmış bir puldu kalbim  
Bir sokak lambasıydı Ankara'da  
Soğuktu Ankara ama aynıydı  
Çünkü senin anını hatırlatırdı  
Derdimi değil, sevgimi söyledim dağlara, taşlara  
Yok muydu kimsem? Vardı elbet  
Bu savaşı bilerek kaybettim  
Ama ben güçsüz değildim  
Rakibim, dostumdu benim.

Kara gecede ay ışığı misali çehre,  
Kime aittir a dostlar?  
Yıldızlara fedakarlık yapan yüce gökyüzü,  
Gece gibi saçların mıdır onlar?  
Yoksa ben miydim seni kömür ruhumda aydınlatan?

Düşlerimin gölgesinde bekleyen çocuk,  
Seslensem uzaklardan, gelir misin?  
Haykırsam duyar mısın çaresiz ölümün son eşliğinde?  
Yoksa derdimi bırakıp gitmeli miyim diyardan?

Yorgun, tiz bir ses dalgalanıyor içimde,  
Kulak versen çığlıklarına anlar mısın?  
Soluk gridir tabiatım,  
Bana renklerden bahsetme.  
İsteğim dinlenmek, varlığım hiçliktir.  
Sana bir el uzatsam tutmaya cesaret eder misin?

İçimdeki fırtınalar kopsa dünyada,  
Kıyamet gelir sanardın.  
Bir yağmur misali olsaydı kelimeler,  
Sel olup ağlardım.  
Şimdi usulca bekliyorum fırtına öncesinde.  
Bana ömrü hayatta bir kere bile sarılmaz mısın?

Ne işe yarar ki şan şöhret dediğin?  
Benim kuru bir kalemim, bir de düşlerim var.  
Nedir ki bana öğretmeye çalıştıklarınız?  
Bildiğim bir benliğimdir, bir de gölgelerimde saklananlar.

Rüyalar denizinde batık bir tekne.  
Nereye gittiğim meçhul, duruyorum son tahtada.  
Ne gelir ki elimden? Sürüklenir dururum bilinmez akıntılara.  
İzleyecek misin? Bakacak mısın öyle?  
Ben bu vicdansız hayattan ümidi keserken.

Bir akıntı gelse çekse beni derinlere,  
Hissetsem koca denizde atan milyonlarca kalbi.  
O zaman belki anlarım seni,  
Anlarım belki şu fani dünyada bahşedilmeyen iki gram huzuru.  
Durdurmayacak mısın usulca çekip giderken beni?

O zaman belki anlarım seni,  
Anlarım belki şu fani dünyada bahşedilmeyen iki gram huzuru.  
Durdurmayacak mısın usulca çekip giderken beni?

# RÜYALAR DENİZİNDE BATIK TEKNE

Melis BERKİL



# ANKARA'DA

Almina ÇOBAN

**A**nkara bana her zaman farklı hissettirmiştir. Karanlıkta loş ışıklı sokak lambalarının aydınlattığı, yağmur damlalarının insanları sever gibi yağdığı, 1900'lü yılların başında gibi hissettiren boyasının rengi solmuş, birbiriyle bütün halinde bu zamana ait olmayan evleri, mutlulukla karışık hüznü hissettiren Hamamönü, Ankara'da gezdiğim yerler arasında en çok etkilendiğim olabilir. Devamında Ulus'ta gevrek Ankara simiti satan simitçiler, Ulus etrafında yemek arayışıyla uçuşan kuşlar, şafağın sıcak alacalı renkleri yerini mavi gökyüzüne bırakırken çorba kazanı fokurdayan esnaflar...

Yine kendimi eskilerde hissettiğim, 1 ve 2. Meclisler'de her yeni oda da cumhuriyetin ilk zamanlarını görebildiğim, Atatürk'ün konuşmalarını kulaklarımda duyabildiğim bu yerler beni gururlandırıyor. Ankara'yı bana yakın hissettiren yerlerden biri de: Atakule. Bütün Ankara ayaklarımın altındayken her yere bakmaya çalışıyorum. Her yere bakıyorum tanıyormuşum gibi, bu şehre daha hâkim hisseder gibi...

Tezgâh açmış kitapçılar, el ele gezen mutlu sevgililer, metroda meşgulcesine koşuşturan insanlar, Ankara'nın ağaçlarla karışmış şiir dizeleri gibi caddelerinde yavaş yavaş yürümek, zaman durmuş gibi hissettiriyor. Geleceği düşünmeden, hüznü bir mutlulukla etrafımı izlemek; kuş, araba, insan, yağmur seslerini daha iyi duymamı sağlıyor. Düşünmeden izlemek, dinlemek... Günlük hayatın dışında, saklanacak bir yer gibi herkesten uzak Ankara...

# GÜNDÜZLER KARANLIK

Nehir ÇÖPDEMİR

Bir zamanlar yollarına güller serilen, baş tacı yapılan,  
O güzel sesleri ve kahkahaları her yerden duyulan güneşlerimiz nerede?  
Güller mi bitti, yoksa onlara ulaşacak yollar mı?  
Baş kalmadıktan sonra taç bir işe yarar mı?  
Bütün o sesler ve kahkahalar solunca içimiz tekrar tekrar yandı.  
Ama zaten kimse söndürememişti içimizdeki yangını.  
Her gün, her saat, her dakika belki de acımasız sona bir saniye kalaydı.  
Bir insanı katletmek bu kadar kolay mıydı? Belli ki kolaydı.  
Belli ki hiç tanımadığımız insanların bile kini sana, banaydı.  
Bahaneler ardına saklandı, kördü.  
Bir sonrakinin kendi eşi, kızı, ailesi olabileceğini düşünmedi, cahildi.  
Sonunu bile bile, yine yeniden aynı masallara sayfa çevirdi.  
296 sayfaydı bu masal, 1 yılda yazılmıştı.  
Devam edecekti, durmayacaktı. Çünkü birileri hep sessiz kaldı;  
birileri duydu tüm o sesleri, kulaklarını tıkadı.  
Teker teker tüm sayfaları yırtıp mezarlıklara attı.  
Üzerindeki yazılar artık birer soluk anıydı.  
Yaşlısı, genci, çocuğu fark etmedi, hepsi sonsuz uykulara yattı.  
Rüyalar karardı, hayaller yok oldu.  
Hangi güneş yine bir hiç uğruna canından oldu?  
Değeri bilinmedi, hiç oldu. Korkusuz gözler yaşlarla doldu.  
Dünyaya getiren kadındı, öldürülen yine o oldu...



# BELİRSİZLİKTİ VARLIĞIN

Hayrunnisa YILMAZ

Sana verecek ad yoktu bende,  
Çok şey vardı.  
Sen ben derken, geçen zaman vardı,  
Adsız kalmışlığın acısı vardı.  
İçimde çoktun ama yanımda yoktun.  
Anlatsam bendeki seni sığmazdın satırlara,  
Geçmezdi günler açmazdı baharda çiçekler,  
Bilirim birgün geleceksin.  
O kış ayazları geçecek,  
Yaprağını döken ağaçlar yine can bulucaktı toprağında.  
Sevinicek miydim ben baharın gelişine,  
Alışacak mıydım yokluğundan varlığına?  
Son baharım mıydın yoksa ilk baharım mı,  
Yoksa can bulduğum toprağım mıydın?  
Bilinmezliğin içindeyken çıkıyordun karşıma,  
Ya can bulucaktım ya da can verecektim toprağında!

# UYKU

Ebrar Türkan GEZER

**K**onunun uykuyla alakası YOK.

...Uyu yavrum uyu yine sabah oluyor uyumazsan güzel rengin soluyor...

Uyuyun artık çocuklar.

**ÇOCUK:** Ama uyumak istemiyorum!

Uyumazsan büyüyemezsin.

**ÇOCUK:** Neden uyumazsam büyüyemem?

Çünkü senin büyümeni sağlayan hormonlar sen uyurken salgılanıyor. Büyüme istemiyor musun? Ben olsam isterdim.

**BAŞKA BİR ÇOCUK:** Ben büyümek istiyorum!

**DİĞER BİR ÇOCUK :** Ben de! Ben de!

Güzel, o zaman artık uyuyun hadi.

**HEPSİ:** Tamam!

Konunun uykuyla alakası yok demiştik, gelin bu hikâyeyi birlikte yorumlayalım. Hikâyede üç temel grup var gibi görünüyor.

- 1) Çocukları uyutmakla görevli biri
- 2) Uyumak istemeyen bir çocuk
- 3) Görevlinin takdirini kazanmak için uyuyan iki çocuk

Ama bunlar sadece görünenler ve bu hikâye düşünüldüğünden daha

derin. Olaya gayet basit, çocuklardan biri uyumak istemiyor ve uyumayı reddediyor.

Teker teker karakterleri incelememiz gerekiyorsa haydi şöyle bir bakalım:

İlk olarak çocukları uyutmak isteyen bu görevlinin çocukları uyutmak gibi bir derdi yok. Onun tek derdi kendinden bir üst kademede bulunan kişinin takdirini kazanmak. Tıpkı iki çocuğun yaptığı gibi. İki çocuk takdir kazanmak için eyleme geçiyorsa görevli de aynı amaçla eyleme geçiyor. Daha da ilginç belki de bu adam neden çocukları uyuttuğunu da bilmiyor. Sadece kendinde istenenleri yapıp kendine verilen sınırlarda örnek biri olmak için çalışıyor. Kendini mutlu etmek gibi bir niyeti yok tek isteği sonu bucağı görünmeyen (olmayan) bir takdir merdiveninin sonuna ulaşmak. Kendinden istenenleri bir robot gibi durmadan tekrarlıyor belki de...

İkincisi uyumayı reddeden bir çocuk. Bu çocuk kendinden yapılması isteneni yapmayarak bir suç işliyor. Karşılığında ise görevli tarafından güzelce uyarılıyor. Aslında dikkat ederseniz çocuğun uyarılmadığını, eylem-ödül ilişkisi kullanılarak ikna

edildiğini görebilirsiniz. Bu şekilde çocukta kurallara uymazsan kötü bir muameleyle karşılaşsın değil, kurallara uyarsan ödüllendirilirsin algısı oluşturularak üstlerini sevmesi sağlanıyor. Bu şekilde çocuk onlardan korkmuyor ve onlardan biri olmak için kendi çabalamaya başlıyor. Bu durum en az birkaç sefer daha yaşanır. Bu birkaç seferin ardından çocuk kendinden istenen zaman uyur ya da kendinden uyuması istendiği zaman gözlerini kapatıp uyuyor taklidi yapar. Ama hiçbir zaman uyumadığını başkalarına söylemez. Karşısındaki kişi de uyumuyor olsa bile...

Üçüncüsü, takdir kazanmak için seve seve uyuyan çocuklar. Bu çocuklar çoktan uyumuşlar. Çoktan ucu bucağı gözükmeyen (olmayan) takdir merdivenlerini çıkmaya başlamışlar. İçlerinde uyumayan biri olsa bile “-mış” gibi yapmak zorunda. Çünkü içinde bulunduğu toplum onu böyle davranmaya zorluyor. Fark ettiyseniz bu çocuklar uyumama düşüncesini bastırmak için uyuma düşüncesini destekliyor, bir nevi toplum baskısı oluşturuyorlar. Kendi aralarında anlaşmazlığa düşüyor olsalar bile başka bir toplum oluşmaya başladığında buna engel olmak için iş birliğinden çekinmiyorlar.

Hikayedeki karakterler bu kadarmış gibi görünüyor ama aslında bu kadar

değil. Hikâyenin dış düzeyinde saklı, göremediğimiz iki tane daha karakter var. İlk olarak burası bir tür anaokuluna benziyor ve çocukları uyku saati gelmiş. Bu çocukları buraya bırakanlar ise EBEVENYLER. Ebeveynleri bu çocuklarını buraya bırakırken aslında evde onlara ayak bağı olmamalarını ve eve geldiklerinde “Git ödevini yap” diyerek başlarından savmayı istiyorlar. Bu ebeveynler kendileri için olumlu olan ne ise ona odaklanıyorlardı ve çocuklarını önemsemedikleri de ortada ama onlar suçlayamayız sonuçta onlar da böyle ebeveynler tarafından büyütüldü ve şimdi kurallara uyan değil kuralları koyan konumdalar. Bu konuma gelip de bu konunun avantajlarından yararlanmamak aptallık olur ne de olsa.

Ama buradaki asıl sorun bu karakterlerde değil. Asıl olanlardan sorumlu karakter, bir fare. Bu, görünümüne çok önem veren ve insanları olmayan bir merdivende veya koşu bandında koşturarak eğlenen bir fare. Bu fareyi takdir merdivenlerinde ilerlemek için uyuma düşüncesini savunan toplum ayakta tutuyor ve bu toplum tamamıyla merdivenlere bağlı olarak yaşıyor.

En başta dediğimiz gibi konunun uykuyla alakası **YOK**.

# CARL JUNG VE HAYATIN ANLAMINI BULMAK

İlbey AKDAĞLI

Carl Gustav Jung'un fikirlerini Cincelediğim zaman rahatlarım. Jung, beynimde çarpışan fikirlerden hangisinin haklı olduğuna karar vermeye çalışan düşüncelerimi susturur ve yerine huzuru getirir. **"Hayatlarımızın amacı bireyleşmedir."** der. Toplum bizi yaptığımız yanlışlardan ötürü cezalandırdığında iki şey meydana gelir: "Persona" ve "Gölge". Kişiliğimiz ikiye bölünür ve tüm "istenmeyen" davranışlarımız gölgeye yüklenirken çoğunlukla "hoş" dönüt aldığımız davranışlarımız persona'yı oluşturur. Düşüncelerimizde gölgeyi dışlar ve persona olmaya çalışırız, bu da belirli bir zamandan sonra sebebini anlayamadığımız kaygılara ve ruhsal hastalıklara sebep olur. Bu durum ileri safhalara ulaşırsa gölgemizi unuttur ve onu bilinçaltımıza atarız. "Gölge" ve "Persona" yı tanımladığıma göre artık Jung'un "bireyleşme" den kastettiğini az çok açıklayabilirim.

Bireyleşme "Gölgemizi" , "Personamızı" , "Kendimizi" bir bütün olarak kabul etmek ve bu düşüncelerle barışmaktır, bir "Birey" olmaktır. Çünkü biz gölgemizi unutmaya, ötelemeye çalıştıkça bizim üzerimizdeki etkisi artarken onu

tanıdıkça, kabul ettikçe etkisi azalır.

Peki gölgemizi nasıl kabul ederiz? Gölgemizi kabul edebilmek için önce gölgemizi tanımalıyız. Jung'a göre bunun en etkili yolu rüyalarımızdan geçer. Rüyalarımızı anlamsız görmemeli, bilinçaltımızın bize "semboller" vasıtasıyla anlatmaya çalıştıklarını anlamalıyız. Bu şekilde gölgemizi tanır ve gölgemizde uyumu, dengeyi bulup bir bütün oluruz. Huzurlu oluruz.



# İNSAN NE İLE YAŞAR?

Osman ELİBOL

**T**olstoy'un "İnsan Ne ile Yaşar?" adlı kitabını okudum. Bu kitapta insana üç soru soruluyordu:

**İnsan ne ile yaşar?  
İnsana verilen ve verilmeyen nedir?  
İnsanın içinde ne vardır?**

Şimdi aranızdan "Bu da soru mu canım? Tabii ki su, yemek ve oksijen ile yaşar insan." diyenler çıkacaktır.

Dikkatli düşünün! "İnsan vücudu" bu dediklerimle yaşar. İnsan denilen canlı ise beden ve ruhun yani duyguların birleşimidir. Biri olmadan diğeri olmaz.

Tolstoy'agöre insan sevgi ve merhametle yaşıyor. Sanki bu düşüncede bir şey eksik, mesela "aşk". Aşk ile hayat bulanlar, aşkta hayat arayanlar, aşkla ölenler ve aşk için ölenler ve de hayata aşık olanlar. Aşık olmadıysan anlamazsın bu dediklerimi. Hayatı sevmek, başka bir hayatı ya da hayat parçasını sevmekle başlar.

Tolstoy ikinci sorusu ise biraz daha ilginçti:

**İnsanın içinde ne var?**

"Organ, kan, kemik..." yok yok öyle değil. "Ruhun içinde ne var?", "İnsanın ruhu neye yatkın?" Yazar bu sorunun cevabını "acıma, merhamet ve iyilik yapma duygusu" olarak bulmuş.

Açıkcası insanın yaşamak için ihtiyaç

duyduğu şeyin yine kendi içinde olduğu düşüncesi bana çok etkileyici ve hoş geldi. Tolstoy'un dediklerinin doğru olduğunu anlamak için biraz düşünmek yeterli oluyor. İnsan yaşar yaşamasına, canı teni veren Allah tabii. Peki yaşama sevinci? Bence yaşama sevinci iyilik yapmak, iyilik görmek ve yine aşık olmakta bulunur.

Son ve üçüncü soru , anlaşılması hikâyenin sonuna gelene kadar zor olan bir soru.

**İnsana verilen ve verilmeyen nedir?**

Bu soruya kitapta çok etkileyici ve trajikomik bir cevap verilmiş: İnsana ileriye dönük plan yapma özelliği verilmiş, hepimiz plan yaparız, bir yeri gezme planı, bir işe başlama planı veya bir kitabı okuma planı...

Eee ama bize ne zaman öleceğimiz söylenmemişti?

Seneye, haftaya ve hatta bir saat sonrasına planlar yapmak, hayal kurmak ama ölüp ölmeyeceğimizin garantisi olmaması. İşte trajikomik olan da bu. Sen yine de yap da planını, ölmezsen uygularsın, ölürsen Allah rahmet eylesin. Ölüme yapacak bir şey yok: **Ölüm Allah'ın emri, ayrılık olmasaydı.**

# UYKUSUZ

Levent SUZNAZ

Yaslanacak bir duvar  
Oturmak için sandalye  
Konuşuyor iki insan  
Bir sessizlik sürmüş  
Gözlerinin içine dalarken  
Kadın ve adam  
Hala öldürmekte çaresiz yaşları  
Farkettirmeden zaman

Duvar yıkık  
Sandalye kırık  
İnsan tarumar  
Artık sadece sen ve  
Şarkı söylerken sallanan dalları  
Seninle yaşıt bir çınar  
Işıkları kapatma vakti geldi çocuk  
Uykuya dal

# ISSIZ DURAK

Melis BERKİL

Bekliyorum ıssız durakta yanımda amca  
Ne gelen bir yabancı ne de gidebilen bir yolcu  
Paylaşıyoruz sessizce yaşlı bir bankı  
Kulaklıktan gelen cılız mırıltı kulağымda orkestra  
Ne söylenebilen bir söz ne de sükuneti bozacak bir hareket  
Bekliyoruz ikimiz de yalnızca

Yaslamış bastonunu kuru tahtaya  
Bakıyor etrafta koşturan kuşa kurda  
Ne ufacık bir mimik ne belirsiz bir tepki  
Bakıyor o da zalim kaderin bana baktığı gibi  
Derdi nedir ne değildir? Varmıyor dilim sormaya  
Bekliyoruz ikimiz de yalnızca

Geçiyor sarı lale doğudan batıya  
İşliyor tane tane, ruhum senin gibi ayazı  
Bekliyorum kimliksiz, amaçsız amacı  
Ne görülen bir ışık ne çağırان bir ısıklık  
Sen de bana benzer misin yanı başımdaki kiracı?  
Zira bekliyoruz ikimiz de yalnızca

Alıp ihtiyar sopanı çekip gidecek misin?  
Terk edecek misin bu soğuk meşeyi?  
Kaybolacak mısın kara gölgelerde titreyen ellerinle?  
Sormayacak mısın bu tasalı başımdakileri?  
Gerçi bilmem ben senin gövdendeki sayısız çemberi  
Bilmem ömründeki ölçülmez bedeli  
Şimdi bekliyorum ıssız durakta yalnızca



# recipe card

NAME OF DISH

## TAS KEBAB

Düzenleyen: Burkay Ediz DİREK & Beren ALPAY

### INGREDIENTS

- 800 grams of chopped red meat
- 4 potatoes
- 2 carrots
- Salt
- Black Pepper
- 1 tablespoon of tomato paste
- 1 tablespoon of pepper paste
- 2 or 3 tablespoons of oil
- 1 teaglass of milk
- 1 waterglass of grated cheese
- 1 tablespoon of butter



### STEP 1: MASHED POTATOES

Boil the potatoes in a pressure cooker. Peel the potatoes that you boiled and mash them. Take a pot and melt the butter in it, then add the mashed potatoes. Add milk and grated cheese. Stir for three to five minutes, then add salt and black pepper.

### STEP 2: PREPARE THE MEAT

Put the meat in a pressure cooker. Add 4 piece of peeled onion. Put the cooker's lid on, then start cooking. Take a pan and add oil. Add the chopped onions and stir for 1 or 2 minutes. Add the chopped carrots, then add the tomato and pepper paste. Then add 2 glasses of water and let it boil. Add the boiled meat and cook for 5 or 6 minutes in pressure cooker.

### STEP 3: SERVE

Take a plate and put the mashed potatoes on it, then add the meat that you prepared.

BON APPÉTIT!



# AROUND THE WORLD IN 80 DAYS

Orhan Selim DAĞLAR

**P**hileas Fogg is a precise and orderly Englishman living in London. One day, during a discussion at the Royal Geographic Society, he bets that it is possible to circumnavigate the globe in 80 days. Accepting the challenge, he wagers £20,000, with the sole aim of completing his journey on time.

Fogg sets off immediately, accompanied by his loyal servant, Passepartout. They travel to Paris, then to Brindisi, the Suez Canal, and India. Fogg plans to use fast transportation methods, such as trains and ships, but faces numerous obstacles along the way.

One major challenge is Detective Fix, who believes Fogg has stolen money from the bank and is determined to capture him. This pursuit complicates Fogg's plans.

In India, Fogg and Passepartout must rescue a princess who has been imprisoned in a village, adding an unexpected adventure to their journey. After saving Princess Aouda, she becomes their traveling companion.

As time passes, Fogg's plans are frequently disrupted. Despite facing new challenges, his determination keeps them moving forward. Time becomes increasingly crucial as they race to return to London.

In the end, Fogg arrives back home, but it appears he has lost the bet. However, he soon realizes that the calculation of time was wrong; he actually completed the journey in 80 days! This victory reinforces Fogg's resolve and his relationship with Aouda.

The novel is not just a tale of travel but also offers a deep look at the perception of time and what determination can achieve. Verne's work provides a rich narrative filled with adventure, discovery, and human relationships.

# BUNLARI BİLİYOR MUYDUDUZ?

Yayın Ekibi

° William Shakespeare, İngilizce'ye yaklaşık 1700 yeni kelime kazandırmıştır. Çoğunu ya kendi uydurmuş ya da var olan kelimelere yeni anlamlar vermiş.

° Türk şiirinin en önemli isimlerinden biri olan Cemal Süreya, ismindeki “y” harfini bir iddia sonucu kaybetmiştir. Arkadaşıyla bir iddiaya girmiş ve kaybedince ismindeki bir “y” harfini silmeye karar vermiştir.

° Dünyaca ünlü polisiye roman yazarı Agatha Christie, yazarken sıklıkla karakterlerinin isimlerini unuturdu ve el yazmalarında isimleri sıkça değiştirmek zorunda kalırdı. Ayrıca, Christie'nin yazılarını daha rahat yapabilmesi için daktilosunun başına kek koymasına gerektiği söylenir.

° Barış Manço 8 farklı dilde şarkı söyleyebiliyordu. Fransızca, İngilizce, Felemenkçe, Arapça gibi dillere hakimdi.

° Ünlü ressam Vincent van Gogh, hayatı boyunca sadece bir tablo satabilmiştir. "**Kırmızı Üzüm Bağı**" adlı bu tabloyu, ölümünden kısa süre önce satmıştır. Şu an ise eserleri milyonlarca dolara alıcı buluyor.



° Aşık Veysel, gençliğinde çiftçilik yapıyordu ve saz çalmaya başlarken kendisine ait olan bir ağaçtan yaptığı bir sazla yola çıktı. Gözleri görmediği için, sazını çalarken dokunma duyusu onun en büyük rehberi oldu.



° Leonardo da Vinci, yalnızca bir sanatçı değil, aynı zamanda bir mucitti. Çizimlerinde uçan makineler ve dalgıç giysileri gibi o dönemin ötesinde birçok buluşa imza atmıştır ancak bu fikirleri çoğu zaman hayata geçirememiştir.

° Edebiyatımızın yapı taşlarından biri olan yazarı Oğuz Atay; Tutunamayanlar, Tehlikeli Oyunlar gibi eserlerinde kendine özgü bir üslupla benzersiz eserler kaleme aldı. Bu eserleri bir mühendis olarak dehaya yakın bir zekayla edebiyata kazandırsa da asıl ilhamı üniversite arkadaşları ve sevdiği kadından aldı. Onun kitaplarındaki kahramanlar adları değişse de gerçek yaşamında var olan kişilerden oluşuyor.

° Anton Çehov, bir zamanlar oyun yazarlığı yapmadan önce doktorluk yapıyordu. İyileştirici bir etkisi olduğu düşünülen hikaye yazmanın, tıbbi pratiğe benzer bir yönü olduğunu düşünür.

° Mısraların prensi, Türk şiirinin önemli ismi Edip Cansever... Ne zaman bir şiir okusanız, Cansever'e ait olup olmadığını hemen anlarsınız. Zira onun kendine özgü ve ilk mısradan itibaren ona ait olduğu anlaşılan bir şiir dili vardır. Yerçekimli Karanfil adını taşıyan şiir kitabı en bilinen eserlerinden biri olsa da Bütün Şiirleri okumaya değerdir. Peki Edip Cansever'in bu güzel şiirlerini Kapalı Çarşıda çalıştığı dükkanın üst katında kaleme aldığını söylesek!

° Gülmek, stres hormonunu azaltır ve bağışıklık sistemini güçlendirir. 6 yaşındaki bir çocuk günde ortalama 300 kez gülerken, yetişkinler yalnızca 15-100 kez gülerler. Gülmeyi ihmal etmeyin :)

# TOPRAK ANA

Selma Nur KARAKOÇ

Ünlü yazarlarımızdan Cengiz Aytmatov, Tolganay adlı bir kadını kaleme aldığı bu kitapta, bozkırın ortasındaki bir Kırgız köyünde yaşayan Tolganay'ın tarlada çalışırken bir adamla tanışması ve o adamla evlenmesini anlatır. Çok mutluken gün geçtikçe mutluluk denilen bu duygunun da diğer her şey gibi geçici olduğunu, hayatın ona oynadığı acımasız oyunlar ile öğrenir. Çıkan II. Dünya Savaşı dolayısıyla köyündeki tüm erkekler savaşa çağrılır. Çağrılanlar arasında kocası ve üç oğlu da vardır. Evlerinden gönderdiği dört canın derdine düşer ve ailesinin dönüş gününü bekler. Ama bu bekleme daha ne kadar sürecektir? Sonu hayırlı mı bitecektir yoksa birbiri ardınca gelen felaketlerle mi?



Aytmatov' un Lenin Ödülü'ne layık görülen bu ilk romanı, kendi hayatından da izler taşımaktadır ve edebiyatımızda yeri doldurulamayacak klasik bir roman haline gelmiştir.

*"Savaş sadece çatışmak değildir, savaş insanların yaşamları, aileleri ve gelecekleri üzerindeki derin bir endişe ve belirsizliktir..."*



FİLM KÖŞESİ

# ÇIKIŞ YOK!

Nehir ÇÖPDEMİR

**T**erminal filmi, 2004 yapımı bir komedi-drama filmidir ve Steven Spielberg tarafından yönetilmiştir. Film, Başarılı oyuncu Tom Hanks'ın canlandığı Viktor Navorski adlı bir karakterin etrafında döner. Viktor, doğduğu ülke olan Krakozhia'da bir darbe sonrası, Amerika Birleşik Devletleri'ne geldiğinde havalimanında dil bilmeden mahsur kalır. Ülkesinin uluslararası tanınırlığı olmadığı için havalimanının terminalinde yaşamak zorunda kalır.

Viktor'un hikayesi, onu bekleyen çeşitli zorluklarla ve farklı karakterlerle olan etkileşimleriyle şekillenir. Havalimanı çalışanları, güvenlik görevlileri ve diğer yolcularla olan ilişkileri, film boyunca derinleşir. Viktor'un azmi ve iyimserliği, izleyicilere güçlü bir umut mesajı verirken, yabancı bir ülkede yaşamının zorluklarını da gözler önüne serer.

Tom Hanks, filmdeki performansıyla dikkat çeker. Viktor'un naifliği ve samimiyeti, Hanks'ın ustaca yorumladığı bir karakter olarak öne çıkar. Hanks'ın, karakterinin duygusal derinliğini başarıyla yansıttığına şüphe yok.



"Terminal," gişede de başarılı olduğu kadar, eleştirmenlerden genellikle olumlu yorumlar aldı. Film, birçok ödüle aday gösterildi. Özellikle, En İyi Film ve En İyi Erkek Oyuncu dalında birkaç ödül için adaylık elde etti.

Genel olarak, "Terminal," hem eğlenceli hem de düşündürücü bir yapım olarak hafızalarda yer etti. Tom Hanks'ın etkileyici performansı ve Spielberg'in yetenekli yönetimi, filmi izlenmeye değer kılan unsurlar arasında yer alıyor. Kesinlikle boş bir zamanınızda bakmanızı öneririm.



# BULMACA

- Anadolu'nun kapıları hangi savaşla Türklere açılmıştır?
- Eski paraları araştıran yardımcı bilim dalının adı nedir?
- Kore savaşını konu alan 2017 çıkışlı, Can Ulkay yönetmenliğindeki Türk yapımı filmin adı nedir?
- "Yiğidin iyisine deli, atın iyisine .... denir." Boşluğa ne gelmelidir?
- Hangi matematiksel kavram, bir çemberin merkezinden geçen ve çemberin iki noktasını birleştiren doğru parçasıdır?
- Sanayi Devrimi'nin başladığı ülke hangisidir?
- Elektrik akımının birimi nedir?
- Hangi tarihi yapı, Antik Roma'nın en büyük amfi tiyatrosudur?
- En büyük kıta hangisidir?
- Hangi felsefi düşünce, bilgiye ulaşmada aklın önceliğini savunur?
- Mitoz bölünmenin hangi evresinde hücrenin kromozomları en net şekilde görülür?
- NaCl hangi tür bir bileşiktir?
- Hangi nehir Avrupa'nın en uzun nehridir?

Ç E N Ü M İ Z M A T İ K A Ö O Z T Ö U  
 G J D A Ş İ N G İ L T E R E K D B N J  
 Ç N Ü T Z A  
 U Ş Ğ T I D D H T M B P G E Ş S L  
 U Ş R U D J V Y I U N M V P N Ü D  
 T Z C N A Ü Ö T Ş D  
 L A Ü A Y Y U D P L C P O T P  
 E S U Ü P P Ç B L A T Ğ A K L  
 S Y Z İ L A S D Z F V O İ R  
 K A İ T I Y T P G J T Ö R A  
 N Ö R R Ğ R İ H Ğ T İ S  
 M İ C S Ö L A M P E R Y B U Ş Y  
 E B F Z Ş J J Ç U L T Ö Ü Z D O  
 T Ü O K A Ç N N  
 A B R U N V İ Ğ L Ç Ö U İ A İ R M A  
 F R P D O R U D I N R U A R G N C L  
 A R U İ  
 Z Ç N E A O S A F Z M Ş H Y A Y L A B Z  
 L F U Ç E C Ş I K O L E Z Y U M Ç D H M



*cevaplar*

Beril MELEK



**Memleket isterim  
Gök mavi, dal yeşil, tarla sarı olsun;  
Kuşların çiçeklerin diyarı olsun.**

**Memleket isterim  
Ne başta dert, ne gönülde hasret olsun;  
Kardeş kavgasına bir nihayet olsun.**

**Memleket isterim  
Ne zengin fakir, ne sen ben farkı olsun;  
Kış günü herkesin evi barkı olsun.**

**Memleket isterim  
Yaşamak, sevmek gibi gönülden olsun;  
Olursa bir şikâyet ölümden olsun.**

**Cahit Sıtkı TARANCI  
1910 - 1956**



[tokatsbl.meb.k12.tr](mailto:tokatsbl.meb.k12.tr)



[darkapifanzin@gmail.com](mailto:darkapifanzin@gmail.com)



[tokatsbl](https://www.instagram.com/tokatsbl)



[tokatsbl](https://www.youtube.com/tokatsbl)